

Kalejdoskop 10/21

TEMAT NUMERU: BYCIE AKTOREM MUSI BOLEĆ?

Choreografia intymności [TEMAT NUMERU]

Patrycja CHUSZCZ

Okazało się, że mobbing to problem głęboko zakorzeniony w życiu uczelni kształcących aktorów. Sprawa zmusza do szerszej refleksji na temat tego, czy można uczyć (się) teatru bez „nieuniknionych” kosztów psychicznych. Co w relacjach z reżyserem aktor może akceptować, a kiedy powinien powiedzieć „nie”? Czy zmiana w kształceniu aktorów jest możliwa?

To nie może się powtórzyć [TEMAT NUMERU]

Rozmowa Patrycji Chuszcz z MONIKĄ ŻELAZOWSKĄ

- Staraliśmy się nie tylko rozpatrzyć indywidualne sprawy, ale przede wszystkim zastanowić się, jak im zapobiegać w przyszłości. Doszliśmy do wniosku, że konieczne jest wprowadzenie edukacji nauczycieli. Poza skrajnymi przypadkami, w których zachowania były bez wątpienia złe, znaczna część zgłoszeń dotyczyła naszej codziennej pracy i świadczyła o tym, że nauczyciele nie mają pewnych kompetencji, w szczególności w zakresie „dozwolonej krytyki”. Trzeba ich edukować, aby wiedzieli, jakie zachowania są przez studentów traktowane jako opresyjne - mówi pełnomocniczka rektora Szkoły Filmowej w Łodzi ds. przeciwdziałania dyskryminacji.

Szkoła nie musi psychicznie rozdziewiczać [TEMAT NUMERU]

Rozmowa Piotra Groblińskiego z ADAMEM ORZECZOWSKIM

- Co do molestowania - wiadomo, że takie rzeczy się działy i dzieją w różnych środowiskach. Ale na pewno teatr ma swoją specyfikę w tym zakresie. Do teatru przychodzi reżyser, który ma za cel zrobienie spektaklu i próbuje ten cel wyegzekwować od aktorów i czasami wydaje mu się, że tylko w taki, a nie inny sposób może go osiągnąć. Często używa się przy tym wielkich słów: że robimy to dla dobra teatru czy spektaklu, czy dla powodzenia szeroko pojętej sztuki. I takie cele przez lata usprawiedliwiały wyłączenie kwalifikatora etycznego - mówi reżyser teatralny, dyrektor Teatru Wybrzeże w Gdańsku, reżyser spektaklu dyplomowego studentów Szkoły Filmowej w Łodzi „Mary Page Marlowe”.

Nie każda krytyka jest przemocą [TEMAT NUMERU]

Rozmowa Piotra Groblińskiego z JOLANTĄ JACKOWSKĄ

- To wcale nie jest tak, że ktoś mówi: rozbierz się, bo mi to pasuje. Jeżeli są sceny związane z nagością, to się już dawno odeszło od stawiania sprawy: masz to zrobić i koniec. Bez względu na płeć decyzja należy do aktora. Nie spotkałam z sytuacją, żeby aktor był zmuszony do rozebrania się wbrew sobie. Musi rozumieć sens takiego działania, świadomie wyrazić zgodę - mówi aktorka Teatru Nowego w Łodzi.

POZA TYM:

Europejczyk tout court [LUDZIE]

Tadeusz SZCZEPAŃSKI

Profesor Szkoły Filmowej w Łodzi, specjalista od kina europejskiego, wspomina Grzegorza Gazdę. Píše o nim: Wybitna postać polskiej humanistyki, autor i redaktor fundamentalnych publikacji encyklopedycznych – Grzegorz Gazda – zmarł nagle 28 sierpnia ubiegłego roku. Był literaturoznawcą-komparatystą, organizatorem życia naukowego, przez całą karierę akademicką związanym z Uniwersytetem Łódzkim

Z piwnicy na salony mody [W REGIONIE] Andrzej SZNAJDER

Pierwsza jej firma istniała pod nazwą „Wytwarzanie waty z cukru”. Potem Teresa Kopias założyła w Łasku własny dom mody, który szybko odniósł sukces, a styl projektantki naśladowali inni. Marka w październiku obchodzi 30-lecie istnienia.

Każdą maść brał na się [WYSTAWA] Monika NOWAKOWSKA

Temat wypraw polskich podróżników z kręgu arystokracji, w tym Radziwiłłów, podejmuje wystawa „W podróży”, trwająca aktualnie w Pałacu Radziwiłłów Nieborowie. Prezentuje sylwetki kilku postaci w kontekście oryginalnych akcesoriów, pamiątek i dokumentacji z ich wypraw, odbywanych w XVI-XIX wieku. Na niebanalnie zaaranżowanej znalazły się m.in. stare mapy, rękopisy, XVII-wieczne globusy czy przedmioty nieodzowne podczas długich wypraw.

Magdalena, psina i disco [FELIETON] Michał B. JAGIEŁŁO

Jak przetłumaczyć rosyjski romans tak, by polski tekst zgadzał się co do sylaby z oryginałem, przy czym sylaby muszą zachować pierwotne metrum, no i nie można przesuwąć cesur, czyli pauz w śpiewaniu dla nabrania oddechu? Zaczynają się schody... Zmarła ma na imię Magdalena – Magdalena. Osią romansu jest poczwórny rym „Magdalena – mężczyzna – balerina – psina”. Po polsku Magdalena nijak nie rymuje się z mężczyzną, baleriną i z psiną. Psina to w oryginale psie mięso. W polskim oznacza najczęściej niedużego pieska, chociaż w znaczeniu mięsnym też występuje. Poza tym w tekście powtarza się zwrot „piccolo bambino”, co oczywiście uzupełnia ciąg rymów do śp. Magdaliny. No i odkąd w cyrku występuje balerina? Kolejna mina-niespodzianka, jak mawiają saperzy.

KALENDARIUM wydarzeń w Łodzi i województwie łódzkim w październiku.

SPIS TREŚCI:

16
Po nas – bohomaz?
Andrzej Poniedziałki

18
Choreografia intymności.
Patrycja Chuszcz

23
To nie może się powtórzyć.

Rozmowa z Moniką Żelazowską

26

Szkoła nie musi psychicznie „rozdziwaczać”.

Rozmowa z Adamem Orzechowskim

28

Nie każda krytyka jest przemocą.

Rozmowa z Jolantą Jackowską

30

Umiarkowanie barwne życie.

Łukasz Maciejewski

32

Dyplom z Janerki.

Bogdan Sobieszek

35

Galeria „Kalejdoskopu”

– Wydział Aktorski, rocznik 2021

38

Zedrzeć maski i wywołać duszę.

Maria Ornał

40

Dodatek festiwalu Soundedit 2021

45

Z ludu czy z elit?

Remigiusz Pilarczyk

46

Kartoteka Krawczyka.

Piotr Grobliński

49

Realnie.

Tomasz Cieślak

52

Strategie teatralnej iluzji (5): metoda Różewicza.

Michał Rzepka

54

Bileteria bez kompleksów.

Rozmowa z Michałem „Olkiem” Olkowskim

56

Sztuka w kontekście miasta.

Aleksandra Talaga-Nowacka

58
Europejczyk tout court.
Tadeusz Szczepański

60
Czarno widziany bielik.
Przemysław Owczarek

63
Małe dramaty.
Mieczysław Kuźmicki

64
Z piwnicy na salony.
Andrzej Sznajder

66
Każdą maść brał na się.
Monika Nowakowska

68
Magdalena, psina i disco.
Michał B. Jagiełło

69
Dozwolone od lat 18.
Pienisty

70
Kalendarium

„Kalejdoskop” 10/21 do kupienia od 30 IX w Łódzkim Domu Kultury oraz w punktach Ruchu S.A., Kolportera, Garmond-Press i salonach empik. A także w prenumeracie (w opcji darmowa dostawa do wybranego kiosku Ruchu):
https://prenumerata.ruch.com.pl/prenumerata-kalejdoskop-magazyn-kulturalny-lodzi-i-wojewodztwa-lodzkiego?fbclid=IwAR0CJwQi1fl7y-1av7GdZlwB82ZmKdxZmMSeF9uNO1G6RKt-b4HEX_KIB8o

„Kalejdoskop” 10/21 jest dostępny także jako e-book na [Virtualo.pl](https://virtualo.pl).

Naszych najlepszych tekstów w interpretacjach aktorów scen łódzkich związanych z Łodzią i regionem możecie słuchać na platformie „Kalejdoskop NaGłos”:
<https://soundcloud.com/kalejdoskopnaglos>